

Textová složka v učebnicích češtiny jako cizího jazyka

Bc. Michaela Černá (diplomová práce, Praha 2021)

Ústav českého jazyka a teorie komunikace, FF UK

posudek vedoucího diplomové práce

Diplomová práce Bc. Michaely Černé se zabývá zajímavou, důležitou a aktuální problematikou; genderové otázky jsou ve výuce jinojazyčných mluvčích pocházejících nezřídka z kulturních a z civilizačních oblastí nám dosti vzdálených tématem velmi významným a citlivým. Do zadaných cílů DP následující aspekt nespadá, bylo by však zajisté velmi podnětné a poučné systematictěji sledovat, jak na jazykové ztvárnění obrazu muže a ženy v učebních materiálech češtiny pro cizince reagují právě tyto jejich uživatelé.

1) Koncepce diplomové práce

V předložené DP je náležitě formulovaná výzkumná otázka; struktura práce je promyšlená, jednotlivé části na sebe logicky navazují. V teoretické části DP její autorka na základě relevantní odborné literatury s přehledem přibližuje vybrané důležité pojmy a vytváří určitou odbornou platformu pro následnou analýzu vybraných učebnic češtiny jako cizího jazyka. Tato část je s částí praktickou úzce provázána. Diplomantka se vyjadřuje jasným, srozumitelným způsobem, prokazuje schopnost vystihnout na poměrně omezeném prostoru podstatu problému i aplikovat získané poznatky na rozboru konkrétního materiálu. Přesvědčivě dokládá, že po odborné stránce zadané téma zvládá.

Hodnocení: A

2) Metodologie a zpracování dat

Metodologické postupy jsou vysvětleny na odpovídající úrovni, náležitě je rovněž podána charakteristika výzkumného vzorku. Za zdařilé pokládám zejména zpracování genderové problematiky ve vybraných učebnicích češtiny pro cizince.

Je však třeba konstatovat, že jsou v práci s učebními materiály pro nerodilé mluvčí češtiny určité rezervy. Jejich rozbor v plné míře nenabízí tolik očekávané a užitečné srovnání – učebnice jsou totiž poněkud nesouměřitelné, a to jak svou povahou a zaměřením (jazyková učebnice versus konverzační příručka), tak především jazykovou úrovní (nabízí se spektrum předpokládané úrovně komunikační kompetence od A1 do B2 podle SERR).

Hodnocení: B

3) Práce s odbornou literaturou

Seznam odborné literatury obsahuje relevantní položky, hojněji možná mohly být uvedeny práce zahraniční provenience. Diplomantka dokáže k odborné literatuře přistupovat kritickým způsobem. Ke způsobu citování a odkazování nemám zásadnější výhrady, zmíním jen drobnou poznámku: str. 12 aj. – místo Hendrich má být uvedeno Hendrich a kol.

Hodnocení: A/B

4) Formální úroveň diplomové práce

Diplomová práce má přiměřený rozsah, text je zřetelně strukturován, je přehledný, autorčiny formulace i způsob využití typografických prostředků jsou v souladu s jeho odborným charakterem. K jazykové stránce nemám zásadní připomínky, práce neobsahuje závažnější pravopisné ani jiné nedostatky.

Hodnocení: A

5) Celkové hodnocení

Na základě výše uvedených skutečností konstatuji, že předložená diplomová práce splňuje požadavky na ni kladené, doporučuji ji proto k obhajobě. Hodnotím ji v této fázi jako výbornou. Výsledné hodnocení bude záviset na průběhu a úrovni obhajoby.

6) Otázky a podněty k obhajobě

a) Máte zkušenosti i s jinými učebními materiály češtiny pro cizince? Pokud ano, je možné vysledovat v genderové problematice v daných učebnicích nějakou genezi, obecnější směřování, posun?

b) Setkala jste se v učebnicích češtiny pro cizince (zkoumaných i jiných) v genderové otázce i s případy nevhodnými, nežádoucími? Mohla byste formulovat obecnější lingvodidaktická doporučení jejich autorům i výtvarníkům?

V Praze dne 15. července 2021

doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.

Ústav bohemistických studií FF UK